

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

A polgári perrendtartás alkalmazása a bírósági végrehajtás során

Szerző:

dr. Borombós Árpád

Gyula, 2020.02.18.

Végrehajtási eljárás, mint polgári nemperes eljárás

A végrehajtási eljárás fogalmát tulajdonképpen a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. tv. (továbbiakban: Vht.) 5. § (1) bekezdése fogalmazza meg, amikor kimondja, hogy „A bírósági végrehajtás során állami kényszerrel is el kell érni, hogy a pénzfizetésre, illetőleg az egyéb magatartásra kötelezett (továbbiakban: adós) teljesítse kötelezettségét.” E rendelkezés nem adja meg a végrehajtási eljárás jellegét (peres, nemperes), a hangsúlyt az állami kényszerre helyezi. Ha azonban figyelembe vesszük a Vht. 9. §-ában foglaltakat is, akkor egyértelmű képet kapunk arról, hogy hova pozicionálja magát a Vht. A 9. § ugyanis rögzíti, hogy „azokra az eljárási kérdésekre, amelyeket ez a törvény külön nem szabályoz, a Polgári Perrendtartásról szóló CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályait a nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel és a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló törvénynek a bírósági polgári nemperes eljárásokra vonatkozó általános rendelkezéseit kell alkalmazni.” Ha tehát a két rendelkezést együtt vizsgáljuk, akkor megállapíthatjuk, hogy a végrehajtási eljárás olyan nemperes eljárás, melynek során állami kényszerrel is el kell érni, hogy a pénzfizetésre illetőleg az egyéb magatartásra kötelezett adós teljesítse kötelezettségét.

De mit is értünk polgári nemperes eljárás alatt. *„A polgári eljárásnak 2 fajtája van: a peres eljárás és a nemperes eljárás. A peres eljárás fogalma alatt mindig a polgári pert értjük. Ezzel szemben nemperesnek nevezzük mindazokat az eljárásokat, amelyek nem a polgári per szabályai szerint bonyolódnak le.”*¹ A magyar polgári eljárásjog által jelenleg szabályozott közel ötvenféle nemperes eljárásról ma sem tudunk többet elmondani, mint Beck Salamon, aki szerint *„a nemperes eljárás egymást követő eljárási cselekményekből áll, melynek alanyai a bíróság (a közjegyző), valamint az érdekelt személyek, az eljárás tárgya polgári ügy, célja az igazságszolgáltatás megvalósítása, az erre rendelt eljárási forma lapján.”*²

Az eljárás nemperes jellegét hangsúlyozza a végrehajtási eljárás célja is, mely tulajdonképpen egy megítélt (bíróság vagy közjegyző eljárása során) követelés kikényszerítését teszi lehetővé anélkül,

---

¹ Kengyel Miklós: Magyar polgári eljárásjog, Osiris Kiadó Budapest 1998. 37. o.

² Kengyel Miklós: Magyar polgári eljárásjog, Osiris Kiadó Budapest 1998. 38. o.

hogy a végrehajtási eljárás során bármilyen bizonyítási eljárásra, illetve tényállás megállapítására sor kerülne. Ez alól persze a Vht. is enged kivételt, így például a a 39. § (1) bekezdése szerint „ha a végrehajtást kérő vagy az adós személyében változás állt be, a végrehajtható okirat kiállítása előtt a kiállításra jogosult bíróság (hatóság), ha pedig a változás a végrehajtható okirat kiállítása után derült ki, a végrehajtást foganatosító bíróság a jogutódlás kérdésében - szükség esetén a felek és a jogutódok meghallgatása és bizonyítás után - végzéssel (határozattal) dönt.” Úgyszintén kivételt határoz meg a a 177. § (2) bekezdése, amikor kimondja, hogy „a bíróság a végrehajtás módjáról a végrehajtást kérő kívánságát is figyelembe véve - szükség esetén a felek meghallgatása után - határoz. „Ebben az esetben a Vht. ugyan nem említi a bizonyítás szót, azonban bírósági titkári tapasztalatom alapján egyértelműen kijelenthető, hogy a tényállás tisztázására és annak megállapítására kerül sor a felek meghallgatása (bizonyítás felvétele) során.

Fenti kivételektől eltekintve ugyanakkor megállapítható, hogy a végrehajtási eljárásból a polgári peres eljárások peres jellege hiányzik, *„mindössze egyetlen olyan lényeges ismérve van a végrehajtási eljárásnak, amely a polgári perhez teszi hasonlónvá, éspedig az eljárás kontradiktórius jellege.”*³

Az is megállapítható tehát, hogy a végrehajtási eljárás egy önálló nemperes eljárás, a Pp. szabályai csak mögöttes, kiegészítő, szubszidiárius jelleggel vannak jelen az eljárás során olyan kérdésekben, melyeket a Vht. nem szabályoz, de csak azzal a korlátozással, ami nem ütközik a Vht. nemperes jellegével.

Az alapvető rendelkezések (Vht. I. Fejezet) és az alapelvek (Pp. I. Fejezet) viszonya

Rendelkezési elv

A Vht. 8. § -a szabályozza a végrehajtást kérő rendelkezési jogát, mikor kimondja, hogy „e törvény keretei között a végrehajtást kérő rendelkezésétől függ, hogy az adós milyen jellegű vagyontárgyából kívánja követelésének végrehajtását. Ezt a rendelkezési jogot - a (2) bekezdésben - rögtön korlátozza is egy másik alapelvre hivatkozással, ugyanis akként rendelkezik, hogy „a bíróság

---

³ Kengyel Miklós: Magyar polgári eljárásjog, Osiris Kiadó Budapest 1998. 505.. o.

a végrehajtási kényszer arányos, illetőleg fokozatos alkalmazása céljából a végrehajtást kérő rendelkezésétől az adós érdekében eltérhet.”

A Pp. 1. § (2) bekezdése - A törvény hatálya címszó alatt - mondja ki, hogy „a bíróság az e törvény hatálya alá tartozó jogvitát erre irányuló kérelem esetén bírálja el.” A Pp. 2. § (1) bekezdése - már az Alapelvek címszó alatt - akként fogalmazza meg a rendelkezési elvet, hogy „a felek szabadon rendelkeznek perbe vitt jogaikkal.”, a (2) bekezdés szerint pedig „a bíróság - törvény eltérő rendelkezése hiányában - a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van”.

Az önrendelkezési jognak a magánjogi jogviták bíróság elé vitele, és bíróság előtti érvényesítése során való érvényre juttatása, biztosítása tehát a polgári perrendtartás elsődleges és egyik legfontosabb feladata, egyúttal fontos rendező elve is. Ezzel teljesen összecsengő rendelkezés a fentebb hivatkozott Vht. szakasz, mely *„egyrészt arra vezethető vissza, hogy a végrehajtandó követelés többnyire olyan jellegű követelés, amely felett a jogosult szabadon rendelkezik (ún. diszponibilis jogosultság), másrészt arra, hogy a végrehajtás költségeit a végrehajtást kérő előlegezi.”*⁴ Ugyanakkor a végrehajtást kérő rendelkezési elve, a Vht. 8. § (2) bekezdésében foglaltak szerint korlátozott, hiszen a rendelkezési elv csak a Vht. keretei között érvényesülhet, „a bíróság a végrehajtási kényszer arányos, illetőleg fokozatos alkalmazása céljából a végrehajtást kérő rendelkezésétől az adós érdekében eltérhet.” Tehát a rendelkezési elv természetesen csak a Vht. 7. § (1),(2) bekezdésével összhangban, az ott meghatározott keretek között értelmezhető, azaz, a fokozatosság alapelvének figyelembe vétele mellett. Ebből viszont egyértelmű a következtetés, hogy a végrehajtást kérő rendelkezési joga elsősorban abban nyilvánul meg, hogy megindítja -e a végrehajtási eljárást (és előlegezi annak költségeit), másodsorban pedig, hogy a törvény adta lehetőségeket szűkíti-e a végrehajtó irányába, azaz kérelmében egyes vagyontárgyakra korlátozza-e a végrehajtás körét, vagy ilyen kikötést nem tesz, és a teljes vagyonra irányítja a végrehajtási eljárást. Természetesen ebben az esetben sem hagyható figyelmen kívül az a körülmény, hogy *„a végrehajtást kérő és az adós között egy magánjogi jogviszony áll fenn, amelyben a Ptk. 5. §-át, vagyis a joggal való visszaélés tilalmát alkalmazni kell”*⁵. Azaz a

---

⁴ Kiss Nikolett - Osztovits András - Pomeisl András - Villám Krisztián : A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. tv. Nagykommentárja Opten Informatikai Kft. 2015. 31. o.

⁵ Kiss Nikolett - Osztovits András - Pomeisl András - Villám Krisztián : A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. tv. Nagykommentárja Opten Informatikai Kft. 2015. 32. o.

végrehajtást kérő a végrehajtási eljárás során nem jelölhet meg kizárólagosan olyan végrehajtás alá vont vagyontárgyat, amely az adós ellehetetlenítéséhez vezetne, holott az adós rendelkezik egyéb olyan vagyontárggyal, ami a végrehajtást kérő követelését kielégíti. Mint látjuk a végrehajtást kérő rendelkezési jogának korlátozására csak az *adós érdekében* kerülhet sor. Ez tulajdonképpen azt az értelmezést is megengedi, hogy amennyiben a végrehajtást kérő rendelkezése nem áll ellentétben az adós érdekével, akkor az a rendelkezés szembe is mehet a fokozatosság, illetőleg arányosság követelményével, akkor is kötve van hozzá a végrehajtó és a bíróság is.

Azaz a végrehajtó kötve van a végrehajtást kérő rendelkezési jogához, annak gyakorlásában a végrehajtást kérőt csak az adós érdekei korlátozhatják.

Eljárástámogatási és igazmondási kötelezettség elve

A Pp. 4. § -a az alábbiak szerint rendelkezik ezen elvet tekintve: „(1) A felek kötelesek előmozdítani az eljárás koncentrált lefolytatását és befejezését. (2) A perben jelentős tények állítása, és az alátámasztásukra szolgáló bizonyítékok rendelkezésre bocsátása - törvény eltérő rendelkezése hiányában - a feleket terheli. (3) A felek tényállításaikat és egyéb, tényekre vonatkozó nyilatkozataikat a valóságnak megfelelően kötelesek előadni. (4) A bíróság azt a felet, aki önhibájából a perben jelentős tények tekintetében olyan nyilatkozatot tesz, amelyről bebizonyosodik, hogy valótlan, pénzbírság megfizetésére kötelezi, valamint az e törvényben meghatározott más jogkövetkezéssel sújtja.

Az eljárás-támogatás elve tehát tevőlegességet, aktivitást kíván meg a felektől. A támogatás nem csak az időszerűség javításához szükséges, de a hatékonyság előmozdítása érdekében is alkalmazandó alapelv. Nyilvánvaló, hogy ez az elv nem értelmezhető kizárólag kiragadott formában, összefügg a peres eljárás kontradiktórus jellegével, ezért tartalmazza a Pp. az eljárás-támogatási kötelezettséggel együtt, azzal összefüggésben a felek peranyag-szolgáltatási kötelezettségét, úgyszintén a felet terhelő igazmondási kötelezettséget is, ami a peranyag szolgáltatásához is szorosan kapcsolódik.

Fentiekkel szemben a végrehajtási eljárás során - összefüggésben a végrehajtás céljával is - az állami kényszeren keresztül, inkább az ún. „nyomozati elv „érvényesül, hiszen a Vht. 5. § -a kimondja, hogy „a bírósági végrehajtás során állami kényszerrel is el kell érni, hogy a pénzfizetésre, illetőleg az egyéb magatartásra kötelezett (a továbbiakban: adós) teljesítse kötelezettségét. A végrehajtó az eljárás megindítását követően tulajdonképpen hivatalból jár el az egyes vagyontárgyak felkutatása, lefoglalása során, tehát a Pp. eljárástámogatási és igazmondási kötelezettségét szabályozó alapelvi rendelkezései csak nagyon korlátozottan érvényesülnek a végrehajtási eljárás során. Ezen alapelv pedig természetesen összefüggésbe hozható a jóhiszeműség elvének érvényre juttatásával.

Jóhiszeműség elve

Azt mindenféle vizsgálatot megelőzően kijelenthetjük, hogy ez az az elv, amelynek a végrehajtási eljárás során maximálisan érvényesülnie kell, éppúgy, mint a végrehajtási eljárást megelőző peres, illetve nemperes eljárások során is. Nem érdemel ugyanis különösebb magyarázatot, mit is jelent a Pp. 5. § (1) bekezdésében szabályozott alapelv, miszerint a „felek és más perbeli személyek eljárási jogaik gyakorlása és kötelezettségeik teljesítése során jóhiszeműen kötelesek eljárni.” Ezt a témakört részben már érintettük, amikor a rendelkezési elvet és annak korlátait tárgyaltuk, de akkori vizsgálódásunk a végrehajtást kérő magatartására irányult. Az adóst figyelembe véve sokkal nehezebb a dolgunk, hiszen azt maga a Vht. is rögzíti - 45/A. § 1) bekezdésében -, hogy „az adóssal szemben nem lehet rendbírságot kiszabni kizárólag abból az okból, hogy a végrehajtható okiratban foglalt kötelezettségét önként nem teljesíti.” Tehát ahhoz, hogy az adóssal rosszhiszeműség következményei sújtsák, valamiféle többletvekenységre van szükség, nem elég az, hogy a jogerősen megítélt követelést ne teljesítse. A 45/A § kapcsán egy dolgot mindenképpen ki kell emelni, mégpedig azt, hogy az a végrehajtási eljárásban közreműködésre kötelezett személyt, szervezetet említi, tehát mint olyan, vonatkozik a végrehajtást kérőre és egyidejűleg az adósra is. Az adós vonatkozásában fentebb kifejtett korlátokat töri át a Vht. a IX. Fejezetében, a különleges végrehajtási eljárások között szabályozott meghatározott cselekmény végrehajtására vonatkozó szankciórendszerrel, mely tulajdonképpen a végrehajtható okiratban foglalt kötelezettség nemteljesítésének következményeként határoz meg különböző szankciókat. A végrehajtó ugyanis „azzal a felhívással küldi meg a végrehajtási lapot a végrehajtást kérőnek, hogy az önkéntes

teljesítésre kitűzött határidő eltelte után a teljesítést, vagy elmaradását közölje a végrehajtóval.”⁶ Amennyiben az önkéntes teljesítés elmarad, a végrehajtó a helyszíni jegyzőkönyvet haladéktalanul beterjeszti a fogatosító bírósághoz, amely a Vht. 177. § (1) bekezdésében meghatározottak figyelembe véve a Vht. 174. §-ában felsoroltak közül azt a végrehajtási módot választja, amely a leghatékonyabban mozdítja elő a kötelezettség teljesítését.

A jóhiszeműség elve ugyanakkor túlmutat a fentebb kurtán tárgyalt igazmondási kötelezettségen, hiszen a jóhiszeműség követelményébe bele tartozik a per elhúzásától, a felesleges többletköltség okozásától, valamint mindazon magatartásoktól való tartózkodás is, amelyek az eljárást egyéb módon elnehezítik vagy egyébként az eljárási jogok visszaélésszerű gyakorlását valósítják meg. A Pp. rendelkezik erre vonatkozó saját szankciórendszerrel, az 5. § (2) bekezdés ugyanis kimondja, hogy „ a bíróság azt a felet vagy más perbeli személyt, aki a jóhiszeműség követelményével ellentétes magatartást tanúsít, pénzbírság megfizetésére kötelezi, valamint az e törvényben meghatározott más jogkövetkezéssel sújtja.” A Pp. ezen rendelkezései elviekben alkalmazandók a végrehajtási eljárás során is, ugyanakkor a Vht. külön szankciórendszerrel rendelkezik a rosszhiszemű, a végrehajtási eljárást akadályozó magatartásokkal kapcsolatban. E körben is ki kell emelni, hogy más-más szankció alkalmazása lehetséges az adós és a végrehajtást kérő vonatkozásában. Amennyiben ugyanis *„a végrehajtást kérő a végrehajtható okiratban az adóst terhelő összegnél nagyobb tőkeösszeget tüntet fel, akkor az ő magatartása rosszhiszeműnek minősül, s a rosszhiszeműség következménye, hogy a különbözeti összegre számított végrehajtói munkadíjat, költségátalányt neki kell nem csak előlegeznie, hanem megfizetnie is.”*⁷

Természetesen, amikor a végrehajtási eljárás során a felek meghallgatására kerül sor - így pont a korábban emlegetett Vht. 177. § (2) bekezdése kapcsán - a meghallgatást végző - többnyire bírósági titkár - a Pp. 5. § alkalmazásával alkalmazhatja a rosszhiszeműség következményeit a meghallgatáson jelen levő végrehajtást kérővel illetőleg adóssal szemben, amennyiben az a jóhiszeműség követelményével ellentétes magatartást tanúsít. Egyéb esetekben a Pp. által biztosított szankciók alkalmazásával a gyakorlatban nemigen találkozhatunk.

---

⁶ Vht. 172. § (3) bekezdés

⁷ Kiss Nikolett - Osztovíts András - Pomeisl András - Villám Krisztián: A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. tv. Nagykommentárja Opten Informatikai Kft. 2015. 36. o.

Hatáskör illetékesség (Pp. IV. Fejezet) - a végrehajtás elrendelése (Vht. II. Fejezet) - az eljáró végrehajtó, végrehajtási eljárásban eljáró bíróság, kizárás (Pp. III. Fejezet. Vht. XVIII. Fejezet)

A végrehajtási eljárás sajátos jellegéből adódóan a Pp. hatásköri és illetékességi szabályai nem alkalmazhatók a végrehajtási eljárásban, hiszen a Vht. szabályozása minden esetben megjelöli a végrehajtást elrendelő (Vht. 15-16., 20-25., illetve 28. §-ai), valamint a végrehajtást foganatosító bíróságot. Az szintén a végrehajtás jellegéből adódó különbség, hogy a Vht. rendelkezései között megtaláljuk az elrendelő és a foganatosító bíróság közötti különbségtételt. Ez egyszerűen annyit jelent, hogy a végrehajtási eljárás folyamatban léte alatti bíróságra háruló feladatokat nem minden esetben látja el ugyanaz a bíróság, mint amely bíróság a végrehajtási eljárás elrendelésére jogosult volt. A végrehajtási eljárás elrendelésére vonatkozó szabályokat a végrehajtási lap (Vht. 15. § - 19/A. §) és a végrehajtási záradék (Vht. 20. § - 23/C) címszó alatt találjuk, ahol a jogszabály *expressis verbis* meghatározza, hogy melyik bíróságnak van hatásköre és illetékessége a végrehajtás elrendelésére, úgyszintén a közvetlen bírósági letiltás (Vht. 24-25. §) és közvetlen bírósági felhívás (Vht. 28. §) kibocsátására. Érdekes felvetés lehet a Pp. vagylagos illetékességre vonatkozó szabályainak, valamint a Pp. pertársaság esetére megfogalmazott illetékességi szabályainak alkalmazhatósága a végrehajtási eljárásban, ugyanis abban az esetben például előfordulhatna, hogy a nem azonos lakóhellyel rendelkező egyetemleges adóstársakkal szemben a végrehajtási záradékkal történő ellátásra irányuló eljárást azonos bíróság végezhetné el. Ez azonban - a korábban kifejtettekkel összhangban - nem lehetséges, tehát jelen esetben a Pp. illetékességi szabályainak alkalmazása kizárt, az elrendelő bíróságnak azt a záradékolás iránti kérelmet, melyre a Vht. szerint nincs illetékessége - a Pp. áttételre vonatkozó szabályait alkalmazva - át kell tennie a záradékolásra illetékességgel rendelkező bírósághoz.

Itt kell megemlíteni a végrehajtási eljárás azon sajátosságát, miszerint a végrehajtást elrendelő bíróság mellett a jogszabály külön rendelkezik a végrehajtást foganatosító bíróság fogalmáról. Így a Vht. 225. § (6) bekezdése alapján a végrehajtást foganatosító bíróság alatt azt a bíróságot kell érteni, „amely mellé az eljáró önálló bírósági végrehajtót kinevezték.”

Az eljáró végrehajtóval kapcsolatos szabályok közül kiemelést érdemelnek a kizárásra vonatkozó rendelkezések. A Vht. 226. § (1) bekezdése értelmében „A végrehajtó nem járhat el abban az

ügyben, amelyben - a Pp.-nek a bíró kizárására vonatkozó szabálya szerint - mint bíró sem járhatna el.” Azaz a norma szövege a végrehajtóval szemben ugyanazokat a kizárási okokat sorolja fel, mint amelyeket a Pp. a bíróval szemben megfogalmaz. A kizárás intézményének célja az, hogy az ügy elbírálásában ne vehessen részt az, akitől annak tárgyilagos elbírálása elfogultság vagy egyéb ok miatt nem várható. Mivel a fenti jogszabályhely visszautal a Pp. szabályozására, ezért megállapítható, hogy a végrehajtási eljárásból ki van zárva, és mint végrehajtó abban nem vehet részt - a Pp. 12.§ -a szerinti sorrendet is tartva - a fél, a féllel együtt jogosított vagy kötelezett személy, továbbá az, aki a per tárgyát egészen vagy részben a maga részére követeli, vagy akinek jogaira, illetve kötelezettségeire a per eredménye kihatással lehet, továbbá a fenti személy képviselője, támogatója vagy olyan volt képviselője, volt támogatója, aki az ügyben eljár, illetve ezen személynek a hozzátartozója. Szintén nem járhat el végrehajtóként az, akinek tanúként történő meghallgatását a bíróság a perben elrendelte, az, akit a perben a bíróság szakértőként rendelt ki, vagy aki a perrel összefüggő szakvéleményt adott, továbbá a perrel összefüggő közvetítői eljárást lefolytató személy, vagy az a személy, akitől az ügy tárgyilagos megítélése egyéb okból nem várható (elfogult). Mivel azonban a végrehajtói szervezet igazgatása elkülönül a bírósági szervezettől, így a kizárás során alkalmazandó eljárási szabályok is tartalmaznak speciális rendelkezéseket, hiszen bizonyos esetekben a kamara elnöke dönt a kizárásról, míg bizonyos esetekben a végrehajtást foganatosító bíróság (Vht. 226. § (2) - (6) bekezdés).

Felek és más perbeli személyek (Pp. V. Fejezet)

A végrehajtási eljárás korábban is hivatkozott sajátos jellegéből adódóan a Pp. V. Fejezetében tárgyalt jogintézmények közül van mellyel kapcsolatos szabályok alkalmazhatóak a végrehajtási eljárásban, azonban akad olyan, melyre vonatkozó szabályok nem. Mint azt már az előző részben érintettük, a pertársaságra, illetve a beavatkozóra vonatkozó szabályok nem alkalmazhatóak, ugyanakkor vizsgálni kell a perképesség, illetve a felek személyében történő változás szabályozását.

Perképesség

A perbeli jogképesség fogalmát a Pp. az alábbiak szerint határozza meg: „A perben fél az lehet, akit a polgári jog szabályai szerint jogok illelhetnek és kötelezettségek terhelhetnek.” (Pp. 33. §) A

perbeli cselekvőképességet pedig a Pp. 34. §-a az alábbiak szerint szabályozza: „A perben mint fél személyesen vagy meghatalmazottja útján az járhat el, aki a polgári jog szabályai szerint teljes cselekvőképességgel rendelkezik, továbbá olyan cselekvőképességében részlegesen korlátozott nagykorú, akinek a polgári jog szabályai szerint cselekvőképessége a per tárgyára illetve a perbeli eljárási cselekményekre kiterjedő hatállyal nincs korlátozva, valamint aki a per tárgyáról a polgári jog szabályai szerint érvényesen rendelkezhet.” Fenti szabályok alkalmazhatók a végrehajtási eljárásra is, ebből következően pedig a cselekvőképtelen állapotban levő, és meghatalmazottal nem rendelkező adóssal szembeni végrehajtási eljárási cselekmények hatálytalanok, figyelemmel arra, hogy a félbeszakadás szabályai szintén a Pp-ben meghatározottak szerint alkalmazandók a végrehajtási eljárásban. A Pp. 119. § (1) bekezdés b) pontja szerint ugyanis „az eljárás a törvényes képviselő bejelentéséig félbeszakad, ha a per vitelére meghatalmazottal nem rendelkező fél elveszti a cselekvőképességét. A Pp. 119. § (4) bekezdése értelmében pedig „A félbeszakadás tartama alatt tett minden - a per érdemére vonatkozó - bírói rendelkezés, valamint a felek által teljesített minden eljárási cselekmény hatálytalan, kivéve a félbeszakadással, illetve az annak megszüntetésével kapcsolatos bírói rendelkezéseket és eljárási cselekményeket.”

Változás a felek személyében - jogutódlás

„A jogutódlás fogalma nagy általánosságban úgy határozható meg, mint a jogok átszállása egyik személyről vagy jogi személyről a másikra. A jogutódlás során a jogutód (általában) a jogelőd helyzetébe kerül, mindazok az anyagi jogi jogok és kötelezettségek, melyek a jogelődöt illették, megilletik a jogutódot. E fő szabály alól a jog számos kivételt tesz, az örökös például csak a hagyatéék erejéig felel az örökhagyó tartozásaiért.”⁸ A példában említett örökös tehát jogszabályi rendelkezés alapján lép a jogviszonyba, azonban a felek megállapodása is generálhat jogutódlást, ilyen például az engedményezési szerződés.

A Vht. a felek személyében bekövetkezett változásokra vonatkozóan részletes, valamennyi gyakorlatban felmerülő lehetőséget felölelő, speciális szabályokkal rendelkezik, mely szabályok eltérőek a Pp. rendelkezéseitől, ezért a Pp. rendelkezései csak nagyon korlátozott mértékben alkalmazhatók, így például a jogutódlás megállapításához szükséges bizonyítás felvétele során

---

⁸ Bíró Noémi - Gyekiczki Tamás - Kapa Mátyás - Nádas György - Rab Henriett - Zoltán Hunor - Zoltán Levente: Nagykommentár A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez (archív) - www.uj.jogtar.hu

(akkor viszont kimerítően, hiszen a Vht. a bizonyításra külön rendelkezéseket nem tartalmaz.). A jogutódlás kérdésében mindig a bíróság dönt. A végrehajtási eljárás jellegére figyelemmel, amennyiben a végrehajtható okirat kiállítása előtt merül fel jogutódlás megállapítására okot adó körülmény, úgy a végrehajtást elrendelő, amennyiben a már folyamatban levő, azaz elrendelt végrehajtási eljárásban merül fel a jogutódlás megállapításának szükségessége, úgy a végrehajtást foganatosító bíróság dönt a jogutódlás kérdésében. Döntését természetesen a jogutódlás anyagi jogi háttérének vizsgálatát követően hozza. Minden esetben szükséges, hogy a bíróság a jogutódlás tényét határozati formában megállapítsa (BDT2000. 259.). A jogutódlás kérdésében döntést hozó bíróság a jogvita alapját képező tartozás jogosságát, illetve annak fennállását nem vizsgálja, az anyagi jogi háttér felkutatása természetesen a jogutódlás kérdéskörére korlátozódik.

„A Legfelsőbb Bíróság egy eseti döntésében a jogutódlást megállapító eljárás joghatásáról rendelkezett. Leszögezte, ha a végrehajtási eljárásban a végrehajtó a felek személyében történt változás miatt beterjeszti az iratokat a végrehajtást foganatosító bírósághoz, az iratok beterjesztése és visszaérkezése között a végrehajtási ügy folyamatban marad, azonban nem a végrehajtó, hanem a végrehajtást foganatosító bíróság előtt. Indokolásában kifejtette, hogy a Vht. 39. § (2) bekezdése szerint ha a végrehajtó tudomást szerzett a felek személyében történt változásról, a végrehajtási ügyet beterjeszti a végrehajtást foganatosító bírósághoz, a végrehajtást foganatosító bíróság pedig a Vht. 39. § (1) bekezdésének megfelelően a jogutódlás kérdésében - szükség esetén a felek és a jogutódok meghallgatása és bizonyítás után végzéssel (határozattal) dönt. Az iratok beterjesztése és visszaérkezése között a végrehajtás nem szakad meg, nem „függesztődik fel”: a végrehajtási ügy folyamatban marad, azonban nem a végrehajtó, hanem a végrehajtást foganatosító bíróság előtt folyik. Ilyen esetekben az iratok beterjesztését követően a végrehajtási eljárás következő cselekménye a jogutódlás megállapítása, amelyről nem a végrehajtó, hanem a foganatosító bíróság jogosult és köteles dönten, majd az e tárgyban hozott bírósági határozat jogerőre emelkedését követően - rendes ügymenet esetén - az ügy ismét a végrehajtónál folytatódik, mégpedig a következő végrehajtási cselekménnyel. A végrehajtó a két időpont között nem amiatt nem járhat el, mert azt az iratok hiánya vagy az eljárás megszakadása akadályozza, hanem amiatt, mert a Vht. előbbiekben idézett rendelkezésének megfelelően a soron következő végrehajtási cselekmény elvégzésére - a jogutódlás megállapítására - nem a végrehajtó jogosult. (Legf. Bír. Pfv. I. 20.095/2010., BH2011.106.).

A bírósági gyakorlatban hosszú éveken át vita tárgyát képezte és problémaként jelentkezett, hogy amennyiben a végrehajtás elrendelését követően, az adós halála esetére a végrehajtást kérő nem jelenti be jogutódlás megállapítására irányuló igényét, nem kéri az iratoknak a foganatosító bírósághoz történő beterjesztését, akkor a végrehajtási eljárás szünetel, avagy félbeszakad. A Pp. korábban már hivatkozott 119 § (1) bekezdésének a) pontja ugyanis kimondja, hogy „az eljárás félbeszakad, ha valamelyik fél meghal vagy megszűnik, a jogutód perbelépéséig vagy perbevonásáig, kivéve, ha a jogviszony természete miatt a jogutódlás kizárt.” Ezzel szemben a Vht. 52. § b) pontja akként rendelkezik, hogy „a végrehajtás szünetel, ha az adós meghalt, vagy a nem természetes személy adós megszűnt, és a végrehajtást kérő nem kérte a jogutódlás megállapítását.” A vitát végül a Vht. 9. § -ának helyes értelmezése döntötte el, ugyanis a Pp. jelen esetben eltérő szabályozása nem alkalmazható, hiszen az adott jogi helyzetre a Vht. speciális szabályokat tartalmaz. Ez azonban csak az adósra igaz megállapítás, hiszen a végrehajtást kérő halála esetén fennálló tényállást a Vht. nem szabályozza, így állásponatom szerint a végrehajtást kérő halála esetén az eljárás félbeszakadását kell megállapítani.

Képviselő (Pp. VI. Fejezet)

Meghatalmazás

Mint a polgári nemperes eljárások többségére, úgy a végrehajtási eljárásra is alkalmazandó a Pp. 64. § (1) bekezdésében megfogalmazott lehetőség, miszerint „Ha a törvény egyes perbeli cselekményekre másként nem rendelkezik, a fél helyett az általa vagy törvényes képviselője által meghatalmazott képviselője is eljárhat.

Ügygondnok kirendelése

Az adós védelme, jogainak biztosítása érdekében, amikor az örökös személye nem ismert, a végrehajtónak ügygondnokot kell kirendelnie, és az iratokat be kell terjesztenie a végrehajtást foganatosító bírósághoz. Amennyiben a bíróság dönt a jogutódlásról, és megállapítja azt, a lefoglalt vagyontárgyak értékesíthetőek. Az értékesítés során a végrehajtás speciális szabályai mellett

figyelembe kell venni az öröklés jellegéből fakadó polgári jogi előírásokat (örökös felelősségének mértéke).

Amikor az örökös ismert, de a végrehajtó a végrehajtás foganatosítása alatt szerez az adós haláláról tudomást, szintén folytatnia kell a foglást, majd az iratokat be kell terjesztenie a bíróságra, anélkül azonban, hogy az ügygondnokot kirendelésére sor kerülne.

Az ügygondnok végrehajtási eljárásban történő kirendelésére a Vht. 46. §-a tartalmaz előírásokat. A Vht. ezen rendelkezése tulajdonképpen azokat az eseteket sorolja fel, amikor a végrehajtó nem mérlegelhet a kirendelés tárgyában. Az ügygondnok jogállására viszont a Vht. 9. §-ának felhatalmazó rendelkezése szerint a Pp. szabályai alkalmazandók. A Pp. szerint az ügygondnokra - törvény eltérő rendelkezésének hiányában - a per vitelére meghatalmazott jogállását szabályozó rendelkezéseket azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy az ügygondnok a bíróság külön felhatalmazása nélkül a peres pénzt vagy dolgot nem vehet át, továbbá egyezséget csak akkor köthet, s a vitás jogot csak akkor ismerheti el, illetőleg arról csak akkor mondhat le, ha ez által az általa képviselt felet nyilvánvaló károsodástól óvja meg. Az ügygondnok díjazására - ügyvéd vagy ügyvédi iroda esetében - a bírósági peres vagy nemperes eljárásokban a 32/2003. (VII. 22.) IM rendelet alkalmazandó a Legfelsőbb Bíróság PK 149. számú állásfoglalásának figyelembevételével. A Legfelsőbb Bíróság szerint az ügygondnok díjának megállapításánál általában nem az eljárás tárgyának értéke a döntő, hanem e díjat elsősorban az ügygondnok által kifejtett munkával arányban állóan kell megállapítani.

Az ügygondnok kirendelésével összefüggésben állapította meg a Legfelsőbb Bíróság 63/2002 BH-ban, hogy a végrehajtó annak ismeretében, hogy az adós 5-6 éve ismeretlen helyre költözött, végrehajtási cselekményt, így ingatlanárverést csak a Vht. 46. § (1) bekezdés a) pontja szerint eljárva, azaz csak ügygondnok kirendelésével foganatosíthatta volna, nem mellőzhető ugyanis az ügygondnok kirendelése abban az esetben, ha az adósnak a hatóság nyilatkozata szerint állandó bejelentett lakcíme ugyan van, de ott hosszabb ideje nem tartózkodik.

Az ügygondnokra vonatkozóan tehát megállapíthatjuk, hogy a végrehajtó a Vht. 46. §-a rendezi a kirendelés eseteit, míg az ügygondnok jogállását a Pp. 77. §-a szabályozza.

Költségek (Pp. VII. Fejezet)

A perköltség fogalmát a Pp. 80. §-a definiálja, miszerint „Perköltség a félnél - a perben vagy azt megelőzően - a jog perbeli érvényesítésével okozati összefüggésben és szükségképpen felmerült minden költség, ideértve a bíróság előtt történő megjelenéssel szükségképpen felmerült keresetkiesést is. A végrehajtási eljárásban nem beszélhetünk perköltségről, hiszen az alapeljárás során megítélt perköltség, továbbá a végrehajtás elrendelése körében felmerülő költség (végrehajtási illeték, a végrehajtást kérőt képviselő ügyvéd munkadíja, a végrehajtás elrendelésével felmerülő költség) a végrehajtandó követelés részét képezi, ezért is szükséges ezen költségek tételes feltüntetése a végrehajtható okiraton. A perköltség viselésére vonatkozó részletes szabályokat a Pp. a 80. §-tól egészen a 93. §-ig szabályozza, míg a végrehajtási eljárással kapcsolatosan felmerült költségek kérdését a Vht. 34., 34/A., 40, 41.§-a valamint a bírósági végrehajtói díjszabásról szóló 35/2015. (XI. 10.) IM rendelet szabályozza részletesen, azonban ezen témakör összehasonlítása, kifejtése egy önálló dolgozat elkészítéséhez is elegendő anyaggal szolgálna.

Érdekes, és összehasonlítható szabályozási kör ugyanakkor a költségmentesség kérdésköre. A költségkedvezmények rendszerét a Pp. 94-100. §-a rendezi, összhangban a költségmentesség és a költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. tv. rendelkezéseivel. Azt rögzíthetjük, hogy az új Pp. is követi a korábbi elvet, miszerint az eljárás során engedélyezett költségkedvezmény kiterjed a végrehajtási eljárásra is, ugyanakkor ez természetesen csak a költségek előlegezése körében értelmezhető, hiszen a végrehajtási eljárás során a költségek behajtásra kerülnek. Főszabály szerint pedig a költségeket az adós viseli (Vht. 34. § (1) bekezdés). A költségmentességet szabályozó törvény rendelkezése értelmében (10. § (1) bekezdés) „azt követően, hogy a bíróság költségkedvezményt engedélyezett, a fél részére csak akkor lehet költségkedvezményt engedélyezni, ha az engedélyezés feltételei utóbb következtek be”. Ez vonatkozik a végrehajtási eljárásra is, azaz a végrehajtás elrendelésekor, csak abban az esetben lehet költségkedvezményt biztosítani, ha a kedvezményt megalapozó körülmények utóbb következtek be, azaz a jogkérdés jogerős elbírálását követően. Speciális szabályt fogalmaz meg a törvény 14. § (2) bekezdés b) pontja, amikor kimondja, hogy „a bíróság a

költségkedvezmény engedélyezési feltételeinek a fennállását felülvizsgálja a végrehajtható okirat kiállítása előtt, ha az eljárás jogerős befejezésétől számítva egy év eltelt”.

Egyéb általános szabályok (Pp. IX. Fejezet)

Az egyéb általános szabályok rendelkezései közül - a felsorolás nem kimerítő jellegű - „a beadványokra, a hiánypótlásra, az idézésre, a kézbesítési vélelem megdöntésére, a külföldi kézbesítésre, a hirdetményi kézbesítésre, a határidőkre, a mulasztásra és a mulasztás igazolására vonatkozó szabályokat, a felek tárgyaláson kívüli meghallgatására, a bírósági eljárás szabálytalansága és az eljárás elhúzódása miatti kifogásra, az iratok megtekintésére és másolatokra, és az elveszett iratok pótlására vonatkozó szabályokat a végrehajtási eljárásban is megfelelően alkalmazni kell”⁹.

Hiánypótlás

Mint azt korábban már leszögeztük, a Pp. jogintézményei akkor alkalmazhatóak, ha az adott eljárási helyzetre vonatkozóan a Vht. nem tartalmaz szabályozást, vagy amennyiben a Vht. által adott szabályozás hiányosságait a Pp. szabályainak alkalmazásával lehet (és kell is) kiküszöbölni. „A bírói gyakorlatból a kettős szabályalkalmazásra a hiánypótlás köréből találunk iránymutató döntéseket. A következőket bírói gyakorlat szerint ugyanis a hiánypótlás szabályai [Pp. 95. § (1) bek. - új Pp. 115. § (1) bekezdés] sajátos módon, a végrehajtási eljárásnak, mint speciális eljárásnak a követelményeihez igazodva alkalmazhatóak. Így például, amennyiben a végrehajtás elrendeléséhez szükséges, és a törvényben meghatározott feltételek (Vht. 13. §) fennállnak, valamint a hiánypótlás eredménytelen, akkor sem lehet minden esetben megtagadni a végrehajtási lap kiállítását (BDT2003. 883.). Csak akkor tagadható meg a végrehajtási lap kiállítása, ha a hiányok miatt a végrehajtási kérelem nem teljesíthető. A végrehajtást kérő kockázata, hogy a hiányos kérelem alapján elrendelt végrehajtás egyáltalán fogatosítható-e, a bíróságnak a hiányos tartalma szerint kell döntenie kibocsátásáról (BH1996. 438.). Meg kell jegyeznünk, a bírói gyakorlat e körben a 2011. évi CLXXX. törvény hatályba lépése óta problematikus. A Vht. új 12. §-a ugyanis alapjaiban más szabályokat tartalmaz, így a hiányos végrehajtási kérelmet, amennyiben azt jogi

---

⁹ Kiss Nikolett - Osztovíts András - Pomeisl András - Villám Krisztián : A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. tv. Nagykommentárja Opten Informatikai Kft. 2015. 37. o.

képviselő nyújtotta be, érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani.”¹⁰ Itt a hangsúly természetesen a jogi képviselővel eljáró fél és a „laikus” fél között van. Az új szabályok szerint ugyanis csak a jogi képviselő nélkül eljáró „laikus” végrehajtást kérő esetében van lehetőség a hiánypótlás kibocsátására. Erre természetesen még a végrehajtható okirat kiállítása előtt, a végrehajtást elrendelő bíróság jogosult, ám a Pp. szabályai mellett a Vht. szabályait kell alkalmaznia. „Amennyiben tehát a végrehajtást kérő jogi képviselő nélkül jár el, és a kérelmét nem a meghatározott nyomtatványon terjesztette elő, vagy a nyomtatványt nem a kellő példányban nyújtotta be, illetve nem megfelelően töltötte ki, a bíróság a hiányokat saját hatáskörben, a bírósági iratokban rendelkezésre álló adatok alapján is pótolhatja. Ez a lehetőség kizárt a jogi képviselővel eljáró végrehajtást kérő esetén, sőt a Vht. szigorú szabályai a végrehajtási lap kiállításának megtagadását fűzi jogkövetkezményként a hiányos, hibás kérelem esetére.

Az új rendelkezés álláspontunk szerint a hiányosan kitöltött adatlap hivatalból történő korrekcióját, a példányok pótlását is lehetővé teszi, de csak jogi képviselővel el nem járó fél számára. Erre a törvényi dogmatika utal, az egységes szövegszerkesztés. Mivel a törvény egy másik mondatában a hiányos kérelem benyújtását jogi képviselő eljárásában érdemi vizsgálat nélküli elutasítással szankcionálja, ebből következően a jogi képviselővel eljáró fél esetén sem a példányok pótlására, sem a helyes nyomtatványok alkalmazására, sem az adatok iratok alapján történő pótlására nincs mód.¹¹

A hiánypótlás tárgyalása során érdemes kitérni a végrehajtási kifogás sajátos, a Pp. által nem szabályozott jogintézményére is. A Vht. 217. § (3) bekezdése ugyanis kimondja, hogy „a kifogásra a Pp. perindításra vonatkozó rendelkezései közül az áttételre, a visszautasításra és az elutasításra, valamint a keresetlevél előterjesztéséhez fűződő joghatások fenntartására vonatkozó rendelkezések megfelelően irányadók. A bíróság a kifogást nyomban, de legkésőbb a beérkezését követő 8 munkanapon belül megvizsgálja annak megállapítása érdekében, hogy nem kell-e azt hiánypótlásra visszaadni, nincs-e helye áttételnek vagy visszautasításnak, és a szükséges intézkedést megteszi.” Az (5) bekezdés szerint pedig „ha a kifogás elkésett, nem tartalmazza a miniszteri rendeletben meghatározott szakértői díjelőleg letétbe helyezéséről szóló igazolást, vagy olyan intézkedés ellen

---

¹⁰ Bíró Noémi - Gyekiczki Tamás - Kapa Mátyás - Nádas György - Rab Henriett - Zoltán Hunor - Zoltán Levente: Nagykomentár A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez (archív) - www.uj.jogtar.hu

¹¹ Bíró Noémi - Gyekiczki Tamás - Kapa Mátyás - Nádas György - Rab Henriett - Zoltán Hunor - Zoltán Levente: Nagykomentár A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez (archív) - www.uj.jogtar.hu

irányul, amely nyilvánvalóan nem lényegesen jogszabálysértő, továbbá ha a kifogást az előterjesztő felhívás ellenére hiányosan adja be, a bíróság a kifogást hivatalból elutasítja. Azt, aki a kifogást elutasító végzés ellen nyilvánvalóan alaptalan fellebbezéssel él, a másodfokú bíróság pénzbírsággal (Pp. 166. §) sújthatja.” A bíróság a keresetlevelet hiánypótlási felhívás kiadása nélkül dönt a keresetlevél visszautasításáról a 176. § (1) bekezdésében felsorolt esetekben. Mint látjuk a kifogást elbíráló végrehajtást foganatosító bíróságnak arra az esetre nézve, ha a kifogást előterjesztő fél a felhívás ellenére hiányosan adja be a kifogást lehetősége van a mind a visszautasításra, mind az érdemi vizsgálat nélküli elutasításra. Álláspontom szerint habár mindkét jogintézmény alkalmazására lehetőséget biztosít a Vht. mégis szerencsésebb a bíróság határozatának rendelkező részében a „kifogást hivatalból elutasítja” kifejezést alkalmazni, hiszen ezt maga a jogszabály is ebben a formában mondja ki.

Elkülönítés, egyesítés

A Vht. szabályozásának jellegéből adódóan az egyesítésre vonatkozó Pp. normák nem alkalmazhatók a végrehajtási eljárás során. A Vht. annak ellenére nem bízta a döntés lehetőségét a végrehajtóra („ha az ügy eldöntése érdekében célszerűnek látja”), hogy a jogszabály megalkotása során a célszerűség vezérelte a jogalkotót. A Vht. 18. § (1) bekezdésében főszabályként rögzíti, hogy „minden ügyben rendszerint egy végrehajtási lapot kell kiállítani,, ugyanakkor a Vüsz. 25. § (1) bekezdése értelmében „ha több, folyamatban lévő végrehajtási ügyben mind a végrehajtást kérő, mind az adós személye azonos, az ügyeket egyesíteni kell.” Ez természetesen a végrehajtóra háruló feladat.

Az eljárás félbeszakadása, szünetelése

Mint azt korábban a jogutódlás kapcsán már említettük, a félbeszakadás jogintézményét a Vht. nem ismeri. A Vht. arra az esetre, „ha az adós meghalt, vagy a nem természetes személy adós megszűnt, és a végrehajtást kérő nem kérte a jogutódlás megállapítását” a szünetelés jogintézményét alkalmazza. (Vht. 52. § b) pont). Arra az esetre viszont nem ad megoldást a Vht. - hiszen a szünetelés esetei között nem sorolja fel a végrehajtást kérő halálát -, hogy mi a teendő a végrehajtást kérő végrehajtási eljárás során bekövetkezett halála, illetve jogutódlással történő

megszűnése esetén. Ekkor a Vht. 9. § -ában foglaltak szerint kerül sor a Pp. 119. § (1) bekezdés a) pontjának alkalmazására, azaz az eljárás félbeszakadásának megállapítására. A két jogintézmény joghatási hasonlók. Így „a szünetelés alatt eljárási cselekményeket hatályosan nem lehet végezni, a szünetelés megállapításáig elvégzett eljárási cselekmények azonban megtartják hatályukat. Így a végrehajtási eljárás szünetelése alatt nincs helye a becsérték újbóli megállapításának (BH1997. 33.), az ügy a bírósági végrehajtási ügyvitelről és pénzkezelésről szóló 1/2002. (I.17.) IM rendelet - továbbiakban Vűsz - 34. §-a szerint ügyviteli szempontból befejezettek minősül. Ha a végrehajtás szünetel, annak tartalma alatt a végrehajtó végrehajtási cselekményt nem foganatosíthat, így egyébként a végrehajtás foganatosításáért megillető munkadíjra, költségtérítésre sem tarthat igényt (LB-H-BJ-2008-51.).

Az eljárási határidők megszakadnak, az anyagi jogi határidők azonban nem, ezért az adós lefoglalható vagyontárgya hiányában szünetelő végrehajtási eljárásban a végrehajtási jog elévülése bekövetkezhet a szünetelés tartama alatt (EBH2004. 1037.).¹² A szünetelés tartama alatt eljárási cselekmények elvégzésére nincs lehetőség, leszámítva nyilvánvalóan azokat a nem érdemi cselekményeket, melyek a szünetelés megszüntetését, az eljárás folytatását célozzák, így például az iratoknak a foganatosító bírósághoz történő betérjesztését a jogutódlás megállapítása céljából. A Pp. 120. § (4) bekezdése szerint „a félbeszakadás tartama alatt tett minden - a per érdemére vonatkozó - bírói rendelkezés, valamint a felek által teljesített minden eljárási cselekmény hatálytalan, kivéve a félbeszakadással, illetve az annak megszüntetésével kapcsolatos bírói rendelkezéseket és eljárási cselekményeket.” Tehát a bíró, csak az érdemi intézkedések köréből kizárt. A végrehajtási eljárás során a félbeszakadásról nem a végrehajtó dönt, hanem a végrehajtást foganatosító bíróság nemperes eljárás keretében hozza meg határozatát, mely tulajdonképpen a jogerőre emelkedéssel azt a jogkövetkezményt hordozza, hogy „minden határidő megszakad”, a határidők pedig a félbeszakadás megkezdésétől kezdődnek újra. (Pp. 120. § (3) bekezdés). A két intézmény jogkövetkezményéről megállapíthatjuk, hogy lényegüket tekintve azonos hatással bírnak. Az eljárás szüneteléséről mindkét jogszabály külön-külön rendelkezik. Mind a Vht., mind pedig a Pp. felsorolja azon okok rendszerét, melyek az eljárás szüneteléséhez vezetnek, és mivel a pp. által szabályozott esetek a végrehajtási eljárásban nem fordulnak elő, ezért a Pp. szabályai ezen jogintézmény kapcsán nem alkalmazhatóak a végrehajtási eljárásban.

---

¹²Bíró Noémi – Gyekiczki Tamás – Kapa Mátyás – Nadas György – Rab Henriett – Zoltán Hunor – Zoltán Levente: Nagykomentár A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez (archív) – www.uj.jogtar.hu

Kézbesítés

A Pp. 135. § (1) bekezdése értelmében „a bírósági iratokat - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - postai szolgáltató útján, a hivatalos iratok kézbesítésére vonatkozó jogszabályok szerint kell a címzett részére kézbesíteni.” Ilyen hivatkozott eltérő jogszabályi rendelkezést találunk a Pp.-ben és a Vht-ben egyaránt. A Pp. 141. § (1) bekezdése kimondja, hogy „ha a belföldi lakóhellyel, tartózkodási hellyel vagy székhellyel rendelkező címzett megadott címére a postai szolgáltató útján kézbesíteni megkísérelt keresetlevél, illetve az eljárást befejező érdemi határozat kézbesíthetetlen - ide nem értve a kézbesítési fikció eseteit, valamint azokat az eseteket, amikor a kézbesíthetetlenség oka a címzett halála vagy megszűnése - és a kézbesíthetetlenség nem a bíróság vagy a postai szolgáltató érdekkörében felmerült elhárítható ok miatt következett be, a kézbesítés teljesülésében érdekelt fél kérelmére az irat kézbesítését a bírósági végrehajtásról szóló törvénynek a bírósági irat végrehajtói kézbesítésére vonatkozó rendelkezései szerint kell megkísérelni, az e §-ban foglalt eltérésekkel. Ezen eltérések pedig a költségek előlegezését illetve a kézbesítés teljesítésére irányuló kérelem előterjesztésére vonatkozó (formanyomtatvány) rendelkezéseket foglalja magába. Érdekessége a Pp. szabályozásának, hogy - az eddig tárgyaltakkal ellentétben - a 141. § (6) bekezdése a Vht. alkalmazását írja elő, mikor kimondja, hogy „végrehajtói kézbesítés esetén a kézbesítés szabályszerű megtörténte, a bírósági végrehajtásról szóló törvény szerint igénybe vehető jogorvoslással vitatható. A Vht. - kevésbé cizelláltan, de - szintén a postai kézbesítést jelöli meg főszabályként, ugyanakkor a 36. § (2) bekezdése lehetőséget biztosít a végrehajtást kérő számára akként rendelkezni, hogy „a végrehajtó a helyszínen adja át a végrehajtható okiratot az adósnak.” A végrehajtható okiraton túl a 37. § (1) bekezdése értelmében egyéb okiratokat is kézbesíthet személyesen a végrehajtó, a (2) bekezdés csak annyi kikötést tesz a személyes kézbesítés vonatkozásában, hogy arról jegyzőkönyvet kell készíteni.

Határidők

Figyelemmel arra a körülményre, hogy a Vht. a határidők számítására vonatkozóan semmilyen előírást, szabályt nem tartalmaz, természetes, hogy a Vht. 9. §-a nyomán a Pp. szabályai irányadóak. A végrehajtási eljárásban felmerülő határidők nagy többsége eljárási jellegű, ezért

rögíthetjük, hogy ezen határidők elmulasztásának következményeit nem lehet alkalmazni abban az esetben, ha a bírósághoz intézett beadványt legkésőbb a határidő utolsó napján ajánlott küldeményként postára adták. De természetesen a gyakorlatban találkozhatunk jogértelmezési problémákkal, különösen azért, mert a határidők számítása nincs szabályozva Vht-ben. Ezt a kérdéskört értelmezi többek között a BH.2003.72 is, melyben a tárgyalat jogeset szerint az elsőfokú bíróság helyt adott a végrehajtási kifogásnak és megsemmisítette a végrehajtó árverését azzal az indokkal, hogy a végrehajtó annak ellenére tartotta meg az árverést, hogy az árverési hirdetményt a bíróság kezelőirodája 14 napon át tartotta kifüggesztve. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a határidők számításánál a Vht. 9. §-a értelmében a Pp. szabályai az irányadók (103. § (2) bekezdés). Ezen szabályok értelmében pedig a napokban megállapított határidőbe a kezdőnap nem számít bele, tehát nem volt meg a törvény által megkívánt 15 nap. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság határozatát helybenhagyta, indokolásával egyetértett. Az árverési vevő azonban nem, ezért felülvizsgálati indítványt terjesztett elő, melyben arra hivatkozással találta sérelmesnek a bíróság korábbi döntéseit, hogy a Vht. 9. §-át nem is kellett volna vizsgálni, hiszen az árverési hirdetménnyel összefüggő feladatokat a Vht. részletesen szabályozza, s így nem csak a Vht. 9. §-ának, hanem a Pp. hivatkozott rendelkezéseinek az alkalmazása sem indokolt, különös figyelemmel arra a körülményre, hogy az állítólagos eljárási hibát nem is a végrehajtó vétette, hanem a bíróság, ezért aztán mint olyan, kifogással meg sem támadható. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet elutasító határozatában kifejtette, hogy a Vht. csak a kifüggesztés legrövidebb határidejét határozza meg, azonban a határidők számítására vonatkozóan rendelkezést nem tartalmaz, ezért igenis indokolt a Vht. 9. §-a figyelembevételével a vonatkozó Pp. szabályok betartása. Mivel pedig a végrehajtó feladata az árverés lebonyolítása, így természetesen az ő kötelessége annak a vizsgálata is, hogy az árverés előfeltételei fennállnak -e, ezért pedig a végrehajtási kifogás előterjesztése a helyes jogorvoslat.

A mulasztás igazolása

Az igazolás jogintézményét tekintve egyszerű helyzetben vagyunk, hiszen a Vht. 224. § (1) bekezdése - korábbi gyakorlatától eltérően - egyértelműen kimondja, hogy „a határidők elmulasztása miatt benyújtható igazolásra, valamint általában a jogorvoslatokkal összefüggő egyéb eljárási kérdésekre a Pp. rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni. A Pp. 150. § (1) bekezdése

rendelkezik az igazolási kérelem céljáról: „Ha a fél vagy képviselője valamely határnapon önhibáján kívül nem jelent meg, vagy valamely határidőt önhibáján kívül mulasztott el, a mulasztás következményei - a (2) bekezdésben foglaltak kivételével - igazolással orvosolhatók.” A Pp. 151. § (1) bekezdése szerint pedig „az igazolási kérelmet az elmulasztott határnaptól vagy az elmulasztott határidő utolsó napjától számított 15 napon belül lehet előterjeszteni. Ha a mulasztás később jut a félnek vagy képviselőjének tudomására, vagy az akadály később szűnik meg, az igazolási kérelem előterjesztésének határideje a tudomásszerzést vagy az akadály megszűnését követő napon kezdődik, azonban a mulasztástól számított három hónap eltelte után igazolási kérelmet előterjeszteni nem lehet. A Pp. fenti szabályozása azonos a kifogásra vonatkozó Vht-beli rendelkezésekkel. Kifogás előterjesztésére is 15 nap áll rendelkezésre, és három hónap eltelte után nem lehet kifogást előterjeszteni.

Elsőfokú eljárás, bizonyítás (Pp. Harmadik, Negyedik rész)

Tekintve, hogy a Pp. harmadik része az elsőfokú eljárás szabályait tartalmazza, így az eljárás jellegéből adódóan ezen fejezetek rendelkezési nem alkalmazhatóak a végrehajtási eljárásban. Ugyanez a megállapítás tehető a bizonyítást szabályozó negyedik résszel is, annyi megszorítással, hogy - a végrehajtási eljárás nemperes jellegét figyelembe véve - azon szabályok alkalmazhatók, melyek nem kötődnek szorosan a tárgyaláshoz. Mint arra korábban már kitértünk, amennyiben a Vht. bizonyítás felvételét teszi lehetővé, illetve írja elő, akkor a Pp. szabályait a Vht. sajátosságainak megfelelően alkalmazni kell a végrehajtási eljárás során is. Erre különösen jó példa a szakértő végrehajtási eljárás során történő igénybevétele, mely az ingatlan becsértékének megállapítása során merül fel. A Vht. 140. § (1) bekezdése ugyanis kimondja, hogy „a végrehajtó az ingatlan értékesítése előtt a 6 hónapnál nem régebbi adó- és értékbizonyítványt is figyelembe véve vagy - bármelyik fél erre irányuló kérelmére - igazságügyi szakértő szakvéleménye alapján megállapítja az ingatlan becsértékét mind a beköltözhető, mind pedig a lakott állapotban történő értékesítés esetére. Tehát a végrehajtó amennyiben a felek valamelyike kifejezetten kéri köteles szakértőt bevonni a becsérték megállapítására irányuló eljárásába. Amennyiben pedig a felek valamelyike a végrehajtó által megállapított becsértéket nem tartja megfelelőnek és ezért végrehajtási kifogást terjeszt elő, úgy a bíróság a Vht. 140. § (7) bekezdése szerint eljárva, „szükség esetén szakértő közreműködésével” - állapítja meg az ingatlan becsértékét. A becsérték

megállapításával szemben előterjesztett, a becsérték bíróság általi megállapítására irányuló végrehajtási kifogás előterjesztésével együtt letétbe kell helyezni az igazságügyi szakértő díjának fedezésére szolgáló, a miniszter rendeletében meghatározott összeget. Tehát amennyiben a becsérték megállapításának kérdése a bíróságig eljut, úgy a szakértői díj előlegezését követően a becsértéket a bíróság csakis szakértő közreműködésével állapíthatja meg, a szakértőre vonatkozó szabályok alkalmazásához pedig minden esetben a Pp-t kell segítségül hívni.

Határozatok (Pp. Ötödik rész)

A Pp. 340. § (1) bekezdése kimondja, hogy a bíróság e törvényben meghatározott esetben bírósági meghagyással, a per érdemében ítélettel, a per során felmerült minden más kérdésben végzéssel határoz. A végrehajtó ugyanakkor eljárása során határozatot soha nem hoz, a végrehajtó „döntéseit” jegyzőkönyvben rögzíti. Így jegyzőkönyvet készít akkor is, ha részletfizetést engedélyez és jegyzőkönyvet készít az eljárás szünetelése esetén is, pedig az első példánál tulajdonképpen döntési jogosultsága, döntési helyzete van, mégsem határozati formában teszi ezt meg. Így aztán a határozatokra vonatkozó rendelkezéseket a végrehajtási eljárás során a bíróság által hozott határozatok tartományában lehet és kell értelmezni. Így alkalmazandó a végrehajtási eljárás során is az érdemi döntés korlátaira, a határozathozatalra, a teljesítési határidőre, a határozatok közlésére, a határozatok kijavítására, kiigazítására és kiegészítésére vonatkozó Pp. rendelkezések. Figyelemmel arra, hogy a végrehajtási eljárás során a bírósági határozat csak végzés formájában hozható (kivételek a végrehajtás megszüntetése iránti keresetlevél elbírálása), így a Pp. 349. § -ában szabályozottak az irányadók a végzés tartalmára. Fontos kiemelni, hogy a bíróság végzését minden esetben indokolni köteles, feltéve, hogy a végzés ellen fellebbezésnek van helye, kivéve, ha a Pp. másként rendelkezik. (Pp. 349. § (3) bekezdése)

Jogorvoslatok rendszere (Pp. Hatodik rész)

A Vht. korábban már idézett 224. § (1) bekezdésére hivatkozva rögzíthető, hogy a végrehajtásról szóló jogszabály konkretizálja az alkalmazandó jogszabályt, amikor is kimondja, hogy „a végrehajtható okiratok és a végrehajtás során hozott bírósági határozatok kijavítására és kiegészítésére, a fellebbezés és más jogorvoslatok előterjesztésének határidejére, a határidők

elmulasztása miatt benyújtható igazolásra, valamint általában a jogorvoslatokkal összefüggő egyéb eljárási kérdésekre a Pp. rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.” A (2) bekezdés pedig akként rendelkezik, hogy a végrehajtó saját hatáskörben kijavíthatja és kiegészítheti az általa készített jegyzőkönyvet. Teheti ezt akár kérelemre, akár hivatalból, azonban ez ellen nem fellebbezési lehetőséget biztosít a jogszabály, hanem kifogást lehet előterjeszteni ellene, természetesen a kijavító, kiegészítő jegyzőkönyv kézbesítését követően. Tehát a Vht. jogorvoslati rendszere kettősséget hordoz magán, hiszen a végrehajtó intézkedése ellen a kifogás előterjesztését teszi lehetővé, míg a végrehajtás során hozott bírósági határozatokra a Pp-ben szabályozott perorvoslati lehetőségeket biztosítja. Szintén érzékelhető a különbség a végrehajtás elrendelése illetve foganatosítása kapcsán is, végső soron azonban ez a megkülönböztetés is azon alapul, hogy a bíróság határozatával szemben, vagy a végrehajtó intézkedésével szembeni jogorvoslatról van szó. A Vht. 217. § -a a végrehajtó intézkedése elleni kifogás jogintézményét szabályozza, míg a 2018. § -a a bíróságnak a végrehajtás foganatosítása során hozott végzése elleni fellebbezés lehetőségét biztosítja.

A bíróság határozata elleni jogorvoslat halasztó hatályáról a Vht. 221. § a) pontja a Pp. 365. § (7) bekezdésével összhangban rendelkezik, mikor kimondja, hogy „a bíróság határozata elleni jogorvoslatnak halasztó hatálya van, kivéve, ha a törvény eltérően rendelkezik.” A halasztó hatállyal foglalkozik a Legfelsőbb Bíróság által tárgyalt jogeset (BH.2010.538), mely - summázva - egyebek mellett arra irányítja rá a figyelmet, hogy a felfüggesztés iránti kérelmet elutasító bírósági határozat elleni fellebbezésnek halasztó hatálya van ugyan, azonban ez a halasztó hatály nem a végrehajtási eljárás egészére nézve áll fenn, hanem csak a jogorvoslattal támadott határozathoz nem fűződnek az általa elérni kívánt jogkövetkezmények. Mivel jelen esetben a felfüggesztés iránti kérelem került elutasításra, ez azt jelenti, hogy az eljárás folytatásának helye van, hiszen a felfüggesztés iránti kérelem előtt is folyt az eljárás, a felfüggesztés iránti kérelem elutasítása elleni fellebbezés halasztó hatálya tehát nem eredményezheti, hogy az egész eljárás függőben maradjon.

Végrehajtási kifogás

Sajátos, a Vht. által szabályozott jogorvoslat, mely a végrehajtónak a végrehajtási eljárás szabályait és a végrehajtási kifogást előterjesztő jogát vagy jogos érdekét lényegesen sértő intézkedése,

illetőleg intézkedésének elmulasztása (a továbbiakban együtt: intézkedése) ellen a fél vagy más érdekelt által előterjeszthető jogorvoslat. (Vht. 217. § (1) bekezdés) a végrehajtási kifogás elbírálására a végrehajtást foganatosító bíróság rendelkezik hatáskörrel. A Pp. alkalmazhatóságát maga a Vht. mondja ki, a 217. (3) bekezdése szerint ugyanis „a kifogásra a Pp. perindításra vonatkozó rendelkezései közül az áttételre, a visszautasításra és az elutasításra, valamint a keresetlevél előterjesztéséhez fűződő joghatások fenntartására vonatkozó rendelkezések megfelelően irányadók. A bíróság a kifogást nyomban, de legkésőbb a beérkezését követő 8 munkanapon belül megvizsgálja annak megállapítása érdekében, hogy nem kell-e azt hiánypótlásra visszaadni, nincs-e helye az áttételének vagy visszautasításának, és a szükséges intézkedéseket megteszi.” A 217. § (4) bekezdése értelmében „a végrehajtó intézkedése ellen bármilyen címen előterjesztett megtámadást kifogásnak kell tekinteni.” Tehát a „megtámadás” elnevezése nem lényeges, ugyanakkor a jogszabály pontosan előírja azon együttes feltételek meglétét, ami nélkül nem biztosít lehetőséget a végrehajtói intézkedés felülbírálatára. A 217/A. § (3) bekezdése pedig - összhangban a korábban már hivatkozott kérelemhez kötöttség elvével - kimondja, hogy „a bíróság a kifogásról - a (4) bekezdésben foglalt kivétellel - a kifogásban foglalt kérelem keretei között dönt.” A kérelemhez kötöttség alól kivételt képez a le nem rótt illeték illetve az állam által előlegezett költség, továbbá az az eset, ha a végrehajtási eljárás lényeges szabályainak megsértése miatt szükséges az intézkedés megtétele. Ebben az esetben a foganatosító bíróság a kérelem korlátain túlterjeszkedve a végrehajtó intézkedését megsemmisítheti és a végrehajtót új eljárásra kötelezheti. (Vht. 217/A. § (4) bekezdés)

Összegzés

Jelen dolgozat kapcsán igyekeztem azokra a neuralgikus pontokra koncentrálni, ahol a végrehajtási eljárás és a polgári perrendtartás szabályai kapcsolódnak, ahol a végrehajtási eljárás irányadó szabályai mellett a polgári perrendtartás szabályait kell alkalmazni. Természetesen a dolgozat terjedelméből következően munkám nem volt kimerítő, de mint írtam is, egy-egy kapcsolódási pont egy-egy önálló dolgozat témájául szolgálhatna. Munkám során igyekeztem a kialakult gyakorlatra, a gyakorlat során felmerült problémákra is ráirányítani a figyelmet.

Felhasznált irodalom

- Kengyel Miklós: Magyar polgári eljárásjog, Osiris Kiadó Budapest 1998.
- Kiss Nikolett - Osztovits András - Pomeisl András - Villám Krisztián: A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény Nagykomentárja
- Bíró Noémi - Gyekiczki Tamás - Kapa Mátyás - Nádas György - Rab Henriett - Zoltán Hunor - Zoltán Levente: Nagykomentár A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez (archív) - www.uj.jogtar.hu